

(Пекінські правила). Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_211#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_211#Text).

5. Смірнова І.С. Процесуальні права та гарантії малолітнього, неповнолітнього потерпілого як учасника кримінального провадження. URL: [http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17264/1/АКТУАЛЬНІ%20ПРОБЛЕМИ%20ДОСУДОВОГО\\_p296-299.pdf](http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17264/1/АКТУАЛЬНІ%20ПРОБЛЕМИ%20ДОСУДОВОГО_p296-299.pdf).

**Погорілий Ярослав Андрійович,**  
аспірант навчально-наукового інституту  
публічного управління та державної служби  
Київського національного університету  
імені Тараса Шевченка

## **КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: ТЕОРЕТИЧНЕ ВПОРЯДКУВАННЯ**

В умовах сьогодення одним із найважливіших завдань системи державного управління є розробка ефективної державної антикорупційної політики. За роки незалежності Україна збрала чимало революційних досягнень, проте саме корупційний ризик може стати важелем протидії розвитку країни. На сьогоднішній день вітчизняний уряд намагається зміцнити державний авторитет на міжнародному рівні, але шлях змін від клептократії до демократії через корупційні прояви стає складним та тернистим.

Тому, в умовах світової глобалізації та ринкової трансформації, нові методи виявлення корупційних ризиків за допомогою сучасних інформаційних технологій є однією з найважливіших умов забезпечення сталого розвитку країни, що обумовлює актуальність дослідження з метою вирішення проблем, пов'язаних з адаптацією антикорупційного законодавства до умов сьогодення і нових корупційних проявів.

Вагомий внесок у дослідження теоретично обґрунтованих обставин, що сприяють розповсюдженню феномену корупційного ризику зробили такі вітчизняні науковці: Бадалова О. [1], Буряк Г. [2], Доля Л. [3], Кальман О. [4] та інші. Підходи щодо ідентифікації та регулювання корупційного ризику розроблені в працях таких зарубіжних вчених, як Булло О. [5] та Фергюсон.Н.[6].

Метою роботи є визначення сутності корупційного ризику у системі державного управління та теоретичних основ його ідентифікації.

Для вирішення поставлених завдань використовувались загальнонаукові та специфічні методи наукового пізнання. Логіко-діалектичний метод – для визначення сутності корупційного ризику. Методи аналізу, синтезу та порівняльного аналізу – для виявлення переваг та недоліків підходів до визначення сутності поняття «корупційний ризик» та його ідентифікації..

Корупція – одна з найпоширеніших та найсуттєвіших проблем в Україні. Корупційний ризик ускладнює й перешкоджає реформаційним процесам, зокрема це стосується сфери державного

управління країни. Тож своєчасне виявлення даного ризику та його мінімізація необхідна для формування позитивного іміджу країни як на світовій, так і на вітчизняній арені.

В рамках сьогодення існує багато підходів до тлумачення поняття «корупційний ризик». Так, на думку Національного агентства з питань запобігання корупції, корупційний ризик – ймовірність того, що відбудеться подія корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, яка негативно вплине на досягнення органом влади визначених цілей та завдань [7]. Натомість Мельник М. зазначає, що корупційний ризик – це обставин у діяльності посадових і службових осіб, які породжують правопорушення корупційного характеру [8].

Інший погляд презентує Центр політико-правових реформ і Фонд «Демократичні ініціативи» в своєму аналітичному звіті, де автори зазначають, що під корупційними ризиками варто розуміти правові, організаційні та інші фактори та причини, які сприяють збільшенню та розповсюдженню корупції у сферах надання адміністративних послуг і контрольно-наглядової діяльності в Україні [9]. Також слід погодитись із думкою Волошенко А., де в економічному розумінні корупційний ризик визначається як імовірне відхилення фінансових параметрів і економічного процесу від загальнодержавних інтересів [10].

Узагальнюючи розглянуті тлумачення, можемо стверджувати, що найпоширенішим є тлумачення корупційного ризику як сукупності умов та чинників, які сприяють виникненню корупційних відносин у діяльності держслужбовця. На нашу думку, під корупційним ризиком в системі державного управління слід розуміти сукупність інституційних чинників та умов, які виникають в процесі діяльності посадових і службових осіб державних органів і зумовлюють ситуації, внаслідок яких відбувається скоєння корупційного правопорушення.

Процес ідентифікації корупційних ризиків відбувається за рахунок визначення сфер діяльності, що вразливі до даних ризиків, а також внутрішнього середовища органу влади шляхом виокремлення чинників корупційних ризиків у нормативно-правових актах і організаційно-управлінській діяльності.

Джерелами інформації в процесі ідентифікації корупційних ризиків слугують соціологічні опитування, анкетування працівників державних органів й, безпосередньо, представників громадськості, які взаємодіють з ними через інформаційно-комунікаційні системи. Організаційно-розпорядчі та нормативно-правові акти, якими регулюється діяльність відповідного органу владу, також слугують основою для отримання інформації. До основних елементів щодо визначення інформаційних джерел також відносять результати перевірок, аудитів та службових розслідувань в органах влади, публікації в ЗМІ та соціальних мережах [7].

Корупційні ризики, залежно від категорії, поділяють на:

– Внутрішні (ідентифікуються в організаційно-управлінських, фінансово-господарських, кадрових, юридичних процедурах);

– Зовнішні (ідентифікуються в діяльності ділових партнерів, зокрема органів державної влади, органів місцевого самоврядування, з якими особа перебуває в право-відносинах ділового характеру) [11].

Розрізняють види корупційних ризиків, серед яких виокремлюють нормативно-правові, що характеризуються відсутністю або суперечністю регламентації у законодавстві стосовно виконання органом влади функцій та завдань, та організаційні, яким властиве нечітке визначення процедур (табл. 1).

*Таблиця*

### **Види корупційних ризиків**



Джерело: складено автором на основі [7].

Отже, на основі узагальнення наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів, були розглянуті основні теоретико-методичні підходи до визначення та ідентифікації корупційного ризику в системі державного управління. Визначено, що корупційний ризик є одним із факторів, який формує несприятливі умови для сталого розвитку України, оскільки він зумовлений політичними, економічними, правовими та організаційно-управлінськими обставинами. Тож, під поняттям «корупційний ризик» розуміють інституційні обставини, які сприяють вчиненню правопорушення, що негативно вплине на досягнення органом влади визначених функцій та завдань.

#### **Список використаних джерел**

1. Бадалова О. С. Загальні історико-правові аспекти боротьби з корупцією / О. С. Бадалова // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2011. – № 11. – С. 149–153.
2. Буряк Г. С. Корупційні відносини в сучасних умовах інституціоналізації світової економіки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.02 / Буряк Г. С.; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2010. – 24 с.
3. Доля Л. М. Причини корупції в Україні та її наслідки для суспільства / Л. М. Доля // Боротьба з організованою злочинністю та корупцією : матеріали наук. практ. конф., 4-5 квіт. 2000 р., Київ. – К. : Ред. вид. відділ МВС України, 2001. – С. 104–111.
4. Кальман О. Г. Місце і значення соціально-правового контролю в системі заходів протидії корупції в Україні / О. Г. Кальман // Відповідальність посадових осіб за корупційну діяльність. Liability of Public Officials for Corruption : зб. матеріалів міжнар. наук. практ. семінару. – Х. : НЮА ім. Ярослава Мудрого; Харків. центр по

вивченню організованої злочинності 207 спільно з Амер. ун-том у Вашингтоні; Ін-т вивчення проблем злочинності Акад. прав. наук України, 2003. – С. 148–151.

5. Булло О. «Moneyland. Грошокрай: чому злодії та шахраї керують світом і як це змінити»

6. Фергюсон Н. «Глобальний занепад. Як помирають інститути та економіки»

7. Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади : рішення Нац. агентства з питань запобігання корупції № 126 від 02.12.2016 р. // БД «Законодавство України». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z171816>

8. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : монографія / М. І. Мельник. – К. : Юрид. думка, 2004. – 400 с

9. Корупційні ризики надання адміністративних послуг та контрольнаглядової діяльності в Україні / Ігор Коліушко та ін.; К. : Москаленко О. М., 2009. – 196 с

10. Волошенко А. В. Шляхи до своєчасного виявлення і нейтралізації корупційних ризиків / А. В. Волошенко // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 12 (174). – С. 312–321.

11. Разработка и реализация политики противодействия коррупции: [практическое пособие] / подготовлено Европейским Союзом и Советом Европы URL: [http://www.coe.int/t/DGHL/cooperation/economic\\_crime/corruption/Publications/Handbook%20on%20AC%20policies\\_%20RUS.pdf](http://www.coe.int/t/DGHL/cooperation/economic_crime/corruption/Publications/Handbook%20on%20AC%20policies_%20RUS.pdf).

***Попович Діана Петрівна,***

курсантка факультету правоохоронної діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

*Науковий керівник: Семенишина-Фіголь*

***Богдана Миколаївна,*** викладачка кафедри теорії права та кримінально-процесуальної діяльності факультету правоохоронної діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

## **ОСОБЛИВОСТІ ПРОБЛЕМАТИКИ КОНТРОЛЮ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ОБОРОННОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ ПОСТАЧАННЮ БРАКОВАНИХ ЗРАЗКІВ ОЗБРОЄННЯ**

На даний момент, озброєння та техніка є невід’ємними складовими у обороні державного суверенітету, охороні кордонів та територіальної цілісності країни.